

Проект SAGA

Шаблон за Ръководства за IO3

2020-1-HU01-KA204-078691

Подкрепата на Европейската комисия за изготвянето на тази публикация не означава одобрение на съдържанието, което отразява само възгледите на авторите, и Комисията не може да носи отговорност за каквото и да е използване на информацията, съдържаща се в нея

Erasmus+

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Въведение	2
2. Ръководства за обучение на SAGA	2
3. ЦЕЛЕВА ГРУПА	3
4. Политически перспективи	3
4.1 Тенденции в ЕС	4
4.2 Предизвикателството	5
4.3 Представяне на решението SAGA	7
4.4 Опит по време на проекта	8
5. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ	9
6. ПРЕПРАТКИ	11

1. Въведение

Тенденцията на обезлюдяване на селските райони, пред която са изправени много европейски страни и региони, генерира райони, считани за „Празна Европа“, които са изправени пред специфични и свързани демографски и икономически предизвикателства и липса на обществени услуги. В същото време тези територии имат богато кулинарно наследство, гастрономия и/или производство на храни, което в същото време може да генерира възможности.

SAGA допринася за намаляване на неравенствата, осигурява икономическо възстановяване и приобщаващ и устойчив дългосрочен растеж чрез фокус върху съвместното създаване и сътрудничество, ангажирайки всички съответни заинтересовани страни, разработване и валидиране на програма за обучение за населението, живеещо в „Празната Европа“, но *ich* при в същото време имат богато кулинарно наследство и/или производство на храни. Проектът разработва и оценява иновативна програма за обучение за живеещите в този тип селски райони, като се занимава с техните неотложни проблеми като безработицата и икономическото и социално съживяване, като им дава знания, компетенции и умения за развитие на социални предприятия в гастрономията, храните и кулинарията наследствени полета.

SAGA разработи набор от ръководства за улесняване на възприемането от заинтересованите страни в съответствие с философията и целите на програмата за обучение на SAGA и подкрепя, подкрепя и подобрява уменията и компетенциите на участниците и техните усилия да измислят, създават и управляват социално предприятие специфична област/сектор, т.е. свързана с храна, гастрономия и кулинарно наследство.

Тези ръководства допълват основните резултати от проекта.

2. Ръководства за обучение на SAGA

Настоящото ръководство е част от тези усилия и по-широк набор от ръководства, разработени за всяка от заинтересованите страни в SAGA.

SAGA опит и казуси: предоставя компилация от казуси и препоръки и практически опит на обучаеми и обучители, които са участвали в дейностите, и от заинтересовани страни, които са ги подкрепили. Той подчертава идеите и социалните предприятия, предвидени/създадени по време на пилотните дейности, и включва научени уроци, за да помогне за развитието на по-нататъшен опит в партньорството и възприемането на програмата SAGA в други страни. Обръща се специално внимание на споделянето на знания и взаимното обучение между всички участници на местно ниво, но също и с други

Ръководство и опит за обучители на SAGA: насочени към обучителите, които използват програмата за обучение на SAGA и изпълняват свързаните дейности лице в лице. Освен инструкциите за дейностите лице в лице на подхода за смесено обучение SAGA и методите за оценяване, които трябва да се използват в тези дейности за оценяване на придобиването на умения и компетенции от обучаемия, той включва също препоръки, съвети и трикове, уроци научено и примери от обучители, които са участвали в дейностите и идеи за това как SAGA може да бъде интегрирана във формалното и неформалното образование и обучение на институциите за ПОО.

Ръководство за неправителствени организации на SAGA: за организации на гражданското общество, неправителствени организации, национални и регионални институции, работещи с/за групите в неравностойно положение в празна Европа, които се интересуват от използването на

учебната програма и резултатите на SAGA, за да генерират свои собствени (съвместни) социални предприятия в идентифицираните сектор (храна, гастрономия и кулинарно наследство) или да подкрепят своите бенефициенти при създаването на техните предприятия. Ръководството дава вдъхновение, идеи и примери за това как тези организации могат да използват и възприемат обучителната програма SAGA и резултатите го правят. Той включва практическия опит на персонала на НПО и препоръките на НПО, които са участвали пряко или непряко в дейностите по проекта.

SAGA Policy brief: набор от препоръки за политиците, свързани с подкрепата за създаването на (съвместни) социални предприятия, като начин за генериране на икономическа активност в „празна Европа“. Той включва примери и препоръки, които се считат за подходящи за разработване на политика от участници, а също и от създатели на политика, които са участвали или са взаимодействали с проекта.

3. ЦЕЛЕВА ГРУПА

Доказано е, че официалните предприятия играят важна роля за справяне със социалните, икономически и екологични предизвикателства, насърчаване на приобщаващ растеж, увеличаване на социалното сближаване, подхранване на местния социален капитал, подкрепа на демократичното участие и предоставяне на качествени услуги. 5 Те също показаха по-голяма устойчивост по време на икономическата и финансова криза и създадоха повече работни места, отколкото унищожиха. 6 Това са всички добри причини, поради които политиките трябва да подкрепят създаването и развитието на социални предприятия, да не говорим за проучванията, които показват 7 как публичните средства, изразходвани за подкрепа на създаването на работни места или предоставянето на стоки и услуги от социални предприятия, представляват по-ефективен начин за използване на ресурсите от алтернативни методи. Следователно публичните политики, подкрепящи социалните предприятия, позволяват на правителствата да се справят със заетостта и други предизвикателства по по-ефективен и ефикасен начин, като в същото време подобряват изразходването на публични средства.

Правителствата търсят начини да проектират и предоставят политики, които са в състояние да отговорят на разнообразието от предизвикателства, пред които са изправени селските райони и да използват техните ресурси и неизползван потенциал.

Но начинът, по който политиките са замислени в момента, се различава значително в страните от ОИСР в зависимост от спецификата на техните институционални и политически рамки

Ето защо този документ предоставя на политиците всеобхватни стъпки за успешно приемане и прилагане на правни рамки за социално предприемачество, като се обръща с особено внимание на гастрономията и хранително-вкусовата промишленост. Помага им тогава определят подходящия момент за разработване на правни рамки. Той също така ги снабдява с конкретни насоки, включително ползи и клопки, които да избягват, за да се възползват максимално от правните рамки, и подчертава забележителни практики, събрани главно от страните партньори, но също и от Белгия, Дания, Франция, Италия, Люксембург, Полша, Словакия, Словения, и страни членки на ОИСР.

4. Политически перспективи

Има много причини, поради които това ръководство за политика е полезно за политици (публични органи, субекти, правителства на местно, национално или международно ниво:

- Страните все по-често признават приноса на социалните предприятия за икономическия и приобщаващ растеж, както и за устойчивото развитие.
- Може да повиши осведомеността и да даде на социалните предприятия по-голяма легитимност, улеснявайки достъпа до финансиране и пазари.
- Докато някаква форма на законодателство относно социалните предприятия съществува в 16 държави от ЕС и изрични политики или стратегии за насърчаване на тяхното развитие съществуват в останалите 11 държави от ЕС, създателите на политики осъзнават необходимостта от изменение и/или актуализиране на съществуващо законодателство, за да се справят с настоящите недостатъци и улесняване на бъдещото развитие на социални предприятия.

Създателите на публична политика играят важна роля в насърчаването на социалните иновации. Те могат да подкрепят или да си партнират със социални предприятия и също така могат да позволят разработването на стратегии за инвестиране с въздействие, които насочват частния капитал към създаване на измерими социални и екологични ползи.

Правителството има решаващ дял в нови бизнес модели, които осигуряват обществени ползи. В резултат на това политиките и публичните органи are sometimes са ранен доставчик на ресурси за нови предприятия чрез грантове и инвестиции или клиент чрез процеса на възлагане на обществени поръчки. А за посредниците и инфраструктурата, от които зависят социалните предприятия, правителството може да осигури стабилност за зараждащите се пазари. Политиките могат да видят тези нови пазари като начин за мобилизиране и максимизиране на ограничените ресурси и за предоставяне на обществени услуги възможно най-ефективно. Но тази работа изисква тясна координация между публичните, частните и заинтересованите страни от гражданското общество, за да се премине от политически цели към практически резултати, което може да бъде сложно.

4.1 Тенденции в ЕС

Социалните предприятия придобиха по-голяма видимост и нараснаха през последните години. Освен това е вероятно тяхното значение да нарасне още повече през следващите десетилетия предвид належащите предизвикателства, пред които са изправени европейските държави.

Уязвимостта на социалните предприятия е до известна степен свързана с фрагментирания дебат и концептуалното объркване, което се върти около тяхната роля в съвременните общества. Освен това уязвимостта е резултат от силната зависимост на социалните предприятия от националните и местните политики, като се има предвид тяхната силна интеграция в социалните системи на държавите-членки на ЕС, непрекъснатите промени в политиките и съкращенията на публичните разходи.

Търсенето на лични и общи услуги, предоставяни от социалните предприятия, нараства. Въпреки че хората все още не са напълно наясно с потенциала на социалното предприятие, обществото като цяло е по-социално осъзнато, като хората проявяват по-голям интерес към отговорно потребление, включително местни, органични и справедливи продукти; компании, които демонстрират по-голяма загриженост за своята КСО; и инвеститорите обръщат повече внимание на етичните въпроси. Този нововъзникващ начин на мислене, все по-чувствителен към социалната отговорност, потвърждава устойчивостта на идеята зад появата на социалното предприятие: че предприятията могат също да дадат приоритет на преследването на социални цели.

Социалните предприятия непрекъснато се занимават с нарастващи обществени проблеми, които се различават в различните държави и в рамките на отделните държави и местни територии. Демографски промени, свързани с ниска раждаемост и застаряващо население, миграционни потоци (напр. Германия, Италия, Люксембург, Швеция) и миграционни потоци (напр. България, Полша, Румъния и Словакия), изменение на климата, регионално развитие и маргинализация на отдалечени общности и групи, включително роми (напр. Чехия, Унгария, Румъния, Словакия), са сред най-належащите предизвикателства, пред които са изправени социалните предприятия в държавите-членки на ЕС.

Ролята и потенциалът на социалното предприятие се все повече оказва тясно свързани с местните общности и участници, които желаят да взаимодействат със социалните предприятия за справяне с общи предизвикателства. На фона на несигурността и понякога слабата ефективност на националните публични политики, ролята на общините в подкрепа на социалните предприятия в техния местен контекст се е увеличила в много държави-членки на ЕС през последните пет години. Новите и продължаващи процеси на децентрализация в предоставянето на социални услуги поставиха и вероятно ще поставят общините в уникална позиция да подкрепят социалните предприятия на местно ниво.

От друга гледна точка културното наследство съставлява душата и духа на една територия. То е от присъща стойност за местните общности и присъства във всички аспекти на живота: традиции, етика, социално поведение, паметници, места, занаяти, изкуство, изобретения и т.н. Следователно материалното и нематериалното културно наследство са ключов компонент и принос към привлекателността на регионите, градовете и селските райони в Европа по отношение на:

- Качество на живот, което осигурява характер, атмосфера и ги прави привлекателни места за посещение, живеене и работа.
- Вътрешни инвестиции на частния сектор, развитие на културни творчески квартали, привличане на таланти и бизнеси - като по този начин се повишава регионалната конкурентоспособност както в Европа, така и в световен мащаб.
- Икономическо и устойчиво развитие на селските райони и културните пейзажи, които могат да страдат от обезлюдяване и липса на инвестиции.

4.2 Предизвикателството

Приемането на правни рамки често изисква сложни и отнемачи време процеси. Политиците могат да се затруднят да се ориентират в процеса на избор на подходящ правен подход, подготовката му за приемане и в крайна сметка ефективното му прилагане. В някои страни бяха необходими десетилетия на целенасочена ангажираност и повишаване на осведомеността, за да се спечели необходимата политическа подкрепа за приемане на законодателство относно социалните предприятия.

Правните рамки за социалните предприятия са чувствителни към контекста и не могат да бъдат транспонирани от една държава в друга. Важно е правните рамки да отразяват специфичните условия на дадена страна или регион. Това, което работи в една страна, всъщност може да се окаже контрапродуктивно в друга, като ограничи обхвата на дейност на социалните предприятия или възпрепятства достъпа им до финансови ресурси, или дори понякога ги възпрепятства да постигнат социалните си мисии.

ОИСР определя социалното предприемачество като „всяка частна дейност, извършвана в обществен интерес, организирана с предприемаческа стратегия, но чиято основна цел не е максимизирането на печалбата, а постигането на определени икономически и социални цели, и

която има капацитета да носи иновации решения на проблемите на социалното изключване и безработицата”. През последното десетилетие Европейската комисия, за да насърчи „силно конкурентна социална пазарна икономика“, идентифицира социалната икономика и социалните предприятия като иновативни отговори на настоящите икономически, социални и екологични предизвикателства, в които социалните предприемачи се стремят да оказват значително въздействие върху обществото, икономиката и околната среда.

Социалното предприятие е бизнес, управляван със социална цел, където специфични и добре дефинирани социални цели се превръщат в бизнес, който често извършва дейности от общ интерес и се управлява по предприемачески начин, поддържайки постоянен баланс между социалните и икономически измерения. Социалните предприятия са в състояние да предоставят решения на социалните проблеми чрез предприемачески подход, който е икономически устойчив и в някои отношения по-ефективен и ефикасен от това, което може да бъде направено само от институциите. Социалните предприятия прилагат търговски и предприемачески стратегии, за да увеличат максимално подобренията в благосъстоянието на хората и околната среда.

Source: OECD (2022) Designing legal frameworks for social enterprises

Последните тенденции показват, че социалните предприятия присъстват в почти всеки сектор на икономиката, като хранително-вкусовата промишленост и гастрономията, обслужвайки интересите и нуждите на своите общности и общество.

Въпреки постепенното сближаване на концепциите за социални предприятия на ниво ЕС, социалните предприятия все още са замислени по значително различни начини и приемат набор от организационни и правни форми в различни страни в Европа. Повечето от държавите-членки на ЕС имат някаква форма на законодателство, което признава и регулира дейността на социалните предприятия. Някои са адаптирали съществуващото дружествено право, за да се съобразят със спецификите на социалните предприятия, докато други са създали специфичен правен статут. Остава голямо предизвикателство да се измери и обобщи дейността на

социалните предприятия в Европа, тъй като голяма част от нея остава скрита и под радара. В резултат на това съществува риск от подценяване на дейностите на социалните предприятия и невъзможност за получаване на статистически надеждна картина за това какво могат да направят европейските социални предприятия за решаване на големи проблеми.

4.3 Представяне на решението SAGA

SAGA обучава programme is tailored нуждите на възрастните в селските райони, които представляват така наречената „Празна Европа“, и им предоставя качествено обучение, което им позволява да придобият умения и компетенции за създаване на (съвместно) социално предприятие.

Селска политика

Необходимостта да се съсредоточи върху споменатите селски райони е проста, тези региони не се представят толкова добре, колкото градските райони. Но предимствата на селските региони, като качеството на живот и околната среда, както и подобрените транспортни връзки и инфраструктура, могат да послужат за задържане или привличане на хора и предприятия. Селските активи, включително природното наследство и други удобства, също са по-търсени и представляват истински атрибути, които привличат инвестиции и работници. Освен това селското стопанство играе важна роля в оформянето на селския пейзаж в много страни, неговата тежест в селските икономики често е ниска и намалява.

На този фон съществува загриженост относно ефективността на селскостопанската политика и по-специално земеделските субсидии като преобладаващ компонент на публичната политика за селските региони.

Развитието на международно и вътрешно ниво променя правилата за селските региони, което налага нови подходи. Три фактора по-специално оказват влияние върху разработването на политики за селските райони в страните от ОИСР: повишено внимание върху удобствата; натиск за реформиране на селскостопанската политика и децентрализация.

Няколко страни от ОИСР разработват многосекторен, базиран на място подход, който има за цел да идентифицира и използва разнообразния потенциал за развитие на селските райони.

Новите политически стратегии все още не включват значително финансиране, те допринасят за важни културни промени по отношение на политиката за селските райони. Проектът SAGA взе предвид тези фактори по време учебната програма. Така че всяка част може да се възползва от своите резултати.

Успоредно с горното, учебната програма provides помага на политиките, като предлага тази безплатна онлайн програма за обучение. Програмата позволява на участниците да придобият умения и компетенции за създаване на ефективно, съвместно социално предприятие. От друга страна, политиките получават представа какво е необходимо на обикновените хора, за да започнат социално предприемачество.

Съвети за политиките - Как можете да се възползвате от учебната програма SAGA?

- Необходимостта от регулиране на социалните предприятия е базирана на контекста: мотивите и резултатите от правните рамки трябва да отразяват местните условия.
- Важно е да се вземе предвид графикът на новите законодателни предложения във връзка с изборните цикли, промените в правителството и други области, които биха могли да допринесат за промяна на политическите предпочитания.

- Получаването на политическа подкрепа и изграждането на консенсус сред избраните служители, правителствата и заинтересованите страни за правни рамки е предизвикателна, но необходима стъпка.
- Ангажирането с разнообразен набор от заинтересовани страни помага за разработването на правни рамки, които отговарят на реалните нужди на социалните предприятия.
- Устойчивото ангажиране на политиците в цялото правителство е жизненоважно за дългосрочния успех и адаптивността на правните рамки.
- Въпреки че може да е удобно в краткосрочен план, разработването отгоре надолу на правни рамки без консултация със заинтересованите страни е рисковано и може да подкопае тяхната ефективност.
- Правните рамки, които не използват фискалната политика, често водят до недостатъчно използвани правни форми и статуты.
- Оценката на ефективността на правната рамка гарантира, че регулацията на социалните предприятия е лесна за разбиране, в съответствие с международните насоки и добри практики и правно приложима.

Source: OECD (2022) *Designing legal frameworks for social enterprises*

4.4 Опит по време на проекта

Проектът започна със задълбочена проучвателна работа, при която всички партньори трябваше да направят същото като: картографиране на потенциални казуси, интервюта със социални предприемачи, gathering възможни помощни материали, учебно съдържание, общи подходи и т.н. Програмата за обучение беше разработена въз основа на споменати по-рано изследвания, след това тествани и валидирани. Партньорите събраха обратна връзка от целевата група и внедриха възможните модерации, предложения.

Source: OECD (2022) Designing legal frameworks for social enterprises

По време на интервютата с успешни социални предприятия участниците подчертаха липсата на информация за основни познания за социалното предприемачество. Те трябваше да изровят цялата необходима информация, което отнемаше време и пари. Те ще се радват да чуят повече за безплатни курсове и материали, които са на разположение и са насочени към заинтересовани страни в гастрономията, хранително-вкусовата промишленост, кулинарното наследство.

Политиците трябва да положат повече усилия, за да достигнат до повече хора и да повишат осведомеността в селските райони. В днешно време хората са отворени към социалните медии, но традиционните начини също са добре дошли. На местно ниво информационните събития биха били от полза. Също така те биха могли да популяризират вече съществуващите решения, идеи точно като проекта SAGA.

По време на полуофициални разговори между партньори, бизнеси се повдигна и друг въпрос. Селските райони имат по-лош икономически фон, което означава, че е възможно местните да имат достъп до интернет или дори до компютър, без да могат да го използват. Така че дори и да искат да се научат и да започнат социално предприятие, те се нуждаят от финансова подкрепа, на която политиците трябва да наблегнат повече.

Множителските събития дадоха добри възможности и за непринуден разговор. Участниците се заинтересуваха от програмата и я приветстваха. Посочиха да посочим контакти, на които да се обърнат след завършване на модулите. Създателите на политики биха могли да включат онези организации, общества, които могат да помогнат за следващите стъпки, да ги съветват в напредъка на създаването на съвместно социално предприятие.

5. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

Starting a социалното предприятие е все по-широко разпространено явление с голям потенциал, който все още е далеч от пълното оползотворяване. Социалните предприятия оказват значително влияние върху доходите, заетостта и благосъстоянието, особено в онези страни, където имат дългогодишна история и са широко признати, както политически, така и правно.

Както беше подчертано, социалното предприятие не е напълно нова тенденция. Той е резултат главно от колективна динамика и е колективен предприемачески модел.

Потенциалът на социалното предприятие произтича от неговите специфични характеристики: по този начин определението за социално предприятие далеч не е „неутрално“ и има важни последици за политиката.

Една добре балансирана екосистема трябва да гарантира приемственост на политиките и политически ангажимент за подкрепа на относително добре обезпечена с ресурси и интегрирана инфраструктура, използваща различни видове подкрепа, включително използването на шампиони на социални предприятия, наставничество, безвъзмездни средства за подпомагане на социалните предприятия да сключват нови договори като същевременно запазват фокуса си върху социалната стойност и подкрепата за етичните вериги, както и конвенционалната подкрепа за всички развиващи се бизнеси.

Проектът SAGA представя няколко случая, при които подкрепата за социалното предприемачество е успешна. Проектът SAGA подчертава това като възможно решение за преодоляване на различни предизвикателства. Проектът събра всички подходящи учебни материали, казуси и ги направи достъпни за обществеността. Политиците също могат да научат и популяризират тази програма, тъй като могат да я научат и използват като добри практики не само в областта на гастрономията, хранително-вкусовата промишленост, но и като цяло.

6. ПРЕПРАТКИ

Европейска комисия: Доклад на JRS Science for policy (2016). Храната и гастрономията като елементи на регионалните иновационни стратегии. Достъпно на: https://www.researchgate.net/publication/297710477_Food_and_gastronomy_as_elements_of_regional_innovation_strategies

Манон Ришар (Europa Nostra), Мадлен Косте (Slow Food) (2020) Храната е култура, кратка информация за политиката на ЕС относно храните и културното наследство. Достъпно на: https://multimediark.slowfood.com/wp-content/uploads/2020/10/1_Policy_Brief.pdf

ОИСР (2013) Политика за социално предприемачество - Предприемачески дейности в Европа Достъпно на: https://www.oecd.org/cfe/leed/Social%20entrepreneurship%20policy%20brief%20EN_FINAL.pdf

OECD (2022) Проектиране на правни рамки за социални предприятия. Наличен на: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/172b60b2-en.pdf?expires=1665999452&id=id&accname=guest&checksum=33A5882B1B0A2A79B3F54A8DDE32F458>

Сантос (2018) Публична политика, създаване на политики и социално предприемачество – Случаят на Португалия и Обединеното кралство. Наличен на: <https://repositorio.ucp.pt/bitstream/10400.14/25663/1/152116295%20Isabel%20Santos%20W.pdf>